

REFERAT Teknik- og Miljøudvalget d. 26-11-2018

Mødedato Mandag d. 26. november 2018 kl. 09:00

Mødested Skjoldborg, Administrationsbygningen Farsø

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af dagsorden.....	3
Vesthimmerlands Vand A/S - takster for 2019 - spildevand og drikkevand.....	4
Byggesagsgebyr 2019.....	8
Planlægning - Vindmøller i Nørrekær Enge - etape II.....	10
Høring - Forslag til kommuneplantillæg nr. KP17-4-007 og lokalplan 1082 for udvidelse af Aalestrø.....	20
Orientering om Spildevandsplan 2018-2022 samt høringssvar fra offentlig høring.....	23
Revision af vandløbsregulativer.....	27
Tillæg nr. 23 til spildevandsplan 2012-2020 - Afvanding i Aars sydvest.....	31
Byggemodning Galgehøj Etape 2, samt etablering af afledningstracéet og placering af forsinkelsestank.....	33
Registrering af besøg på genbrugspladser.....	36
Licitation på flytning af boldbaner i Løgstør.....	38
Plan- og Bæredygtighedsstrategi 2018 udsendes til høring.....	41
Lukket:	43
Lukket:	44
Orientering - Planlægning - Lokalplan for 1. etape af erhvervsområdet Aars Øst.....	45
Orientering.....	47

Punkt 205: Godkendelse af dagsorden

00.22.02-G01-36-18

Punktoplysninger

Sagsnr.: 00.22.02-G01-36-18

Sagsbeh.: Ole Helk

Baggrund

Godkendelse af dagsorden er et fast punkt på møderne i Teknik- og Miljøudvalget.

Sagsfremstilling

Godkendelse af dagsorden.

Lovgrundlag

Forretningsorden §5 stk. 2.

Sagen afgøres i

Teknik- og Miljøudvalget.

Økonomi

Udgiftsneutral.

Administrationen indstiller

- at dagsordenen godkendes.

Beslutning

Fraværende: Niels Krebs Hansen, Kirsten Moesgaard

Godkendt.

Punkt 206: Vesthimmerlands Vand A/S - takster for 2019 - spildevand og drikkevand

24.00.01-S55-1-18

Punktoplysninger

Sagsnr.: 24.00.01-S55-1-18

Sagsbeh.: Per Larsen

Baggrund

Vesthimmerlands Vand A/S har den 25. oktober 2018 fremsendt takstblade for 2019 for drikkevand og spildevand til Byrådets godkendelse i medfør af vandforsyningslovens § 53, stk. 1 og betalingslovens § 3, stk. 1.

Byrådet er efter vandsektorloven fra 1. januar 2010 ikke længere den takstmyndighed, der fastsætter taksten, men alene godkendelsesmyndighed, dvs. godkender at takstblade ikke er i strid med vandsektorloven (legalitetsgodkendelse).

Vesthimmerlands Vand A/S har fra Forsyningssekretariatet (under Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen) i september 2017 modtaget afgørelser om de økonomiske rammer for 2018-2019 for henholdsvis drikkevand og spildevand.

Forsyningssekretariatet har i statusmeddelelser fra henholdsvis 6. september og 28. august 2018 bekræftet de økonomiske rammer for 2019. Rammerne er fastsat med udgangspunkt i selskabets tidligere driftsomkostninger og er korrigeret med et indeks for omkostningsudviklingen, et generelt samt individuelt effektiviseringskrav og en række budgetterede omkostninger mv.

De udmeldte rammer lægger indirekte et loft for, hvor høje takster vandselskabet kan fastsætte for drikkevand og spildevand.

Sagsfremstilling

Vesthimmerlands Vand har for henholdsvis spildevand og drikkevand fremsendt budget og takstblade for 2019 samt investeringsplaner for 2019-2029.

Beregningerne og prissætningen er gennemgået af administrationen for vurdering af, om takstfastsættelsen er i strid med vandsektorlovens bestemmelser. For taksterne for drikkevand er endvidere påset, at fastsættelsen ikke er sket i modstrid med vandforsyningsloven.

De udmeldte økonomiske rammer er nedenfor sammenholdt med Vesthimmerlands Vands indtægtsbudgetter for 2019.

Spildevand	Udmeldt ramme (1.000 kr.)	Vesthimmerlands Vands budget (1.000 kr.)
Samlet indtægtsramme	81.474	77.457

Den budgetterede indtægt afleder et budgetteret overskud 11,6 mio. kr. efter afskrivninger, finansielle poster og skat.

Driftsoverskuddet skal ses i lyset af bl.a. kommende store investeringer, herunder transportledning til Mariagerfjord kommune til udmøntning af den anbefalede fremtidige spildevandsstruktur. Udgiften her anslås aktuelt til ca. 59 mio. kr. inkl. anlægsbidrag til Mariagerfjord Renseanlæg. Hensættelsen giver samtidigt bedre mulighed for at imødekomme de forventede fortsatte reduktioner i den udmeldte indtægtsramme.

Drikkevand	Udmeldt ramme (1.000 kr.)	Vesthimmerlands Vands budget (1.000 kr.)
Samlet indtægtsramme	1.916	1.208

Den budgetterede indtægt afleder et budgetteret overskud 11.627 kr. efter afskrivninger, finansielle poster og skat.

Som det fremgår ovenfor, holder indtægtsbudgetterne for spildevand og drikkevand sig under de udmeldte økonomiske rammer, og er dermed ikke i strid med vandsektorlovens bestemmelser.

Taksterne i 2019 i forhold til 2018:

Spildevand – kr. ekskl. moms	2019	2018
Fast bidrag pr. stik	575,00	575,00
Vandafledningsbidrag pr. m ³		
Trin 1	36,74	36,74
Trin 2	29,39	29,36
Trin 3	14,70	14,70
Vandafledningsbidrag, samletanke pr. m ³	29,39	29,39
Standardtilslutningsbidrag pr. bolig	50.001	48.376

Drikkevand - kr. ekskl. moms og afgifter	2019	2018
Fast bidrag pr. stik	510,00	510,00
Målerleje – pr. måler	230,00	230,00
Forbrugsbidrag pr. m ³	6,20	6,20
Tilslutningsbidrag		
Anlægsbidrag	6.000	

Stikledningsbidrag	6.500	
Forsyningsledningsbidrag		
Landzone	28.000	
Byzone	6.000	
Tilslutningsbidrag i alt, landzone	40.500	37.000
		(zone 2)
Tilslutningsbidrag i alt, byzone	18.500	18.500

Vedrørende den relativt store stigning i tilslutningsbidrag for ejendomme i landzone har Vesthimmerlands Vand efter forespørgsel oplyst, at tilslutningsbidraget nu kun er inddelt i land og by. Tidligere var det inddelt i 3 zoner; zone 1 var by (er nu fastholdt som by), zone 2 var umiddelbart udenfor byzone, og zone 3 var længere ude. Zone 2 blev opkrævet med 37.000 kr. (ekskl. moms) og zone 3 var efter etableringsomkostninger, og dermed variabel. Denne opdeling er ikke i overensstemmelse med regulativet, og derfor har Vesthimmerlands Vand nu ændret dette. Herefter er således kun tale om land- og byzone, hvilket medfører en reel mindre stigning i tilslutningsbidraget for landzonen.

Lovgrundlag

Vandsektorloven.

Bekendtgørelse om økonomiske rammer for vandselskaber (udmøntning af vandsektorforliget).

Betalingsregler for spildevandsforsyningselskaber (betalingsloven).

Vandforsyningsloven §53.

Sagen afgøres i

Byrådet via Økonomiudvalget og Teknik- og Miljøudvalget.

Økonomi

Ikke direkte relevant, idet det bemærkes, at de uændrede takster bl.a. betyder, at kommunens institutioner – alt andet lige – vil have uændrede udgifter til vandafledning i 2019.

Administrationen indstiller

- at det meddeles Vesthimmerlands Vand A/S, at kommunen ikke gør indsigelse mod de vand- og spildevandstakster for 2019, som bestyrelsen for Vesthimmerlands Vand A/S tidligere har godkendt

Beslutning

Fraværende: Niels Krebs Hansen, Kirsten Moesgaard

Administrationens indstilling anbefales godkendt.

Bilag

Takstblad 2019 - spildevand

Takster 2019 - drikkevand

VHV budget 2019.pdf

Investeringsplan 2019-2029 - spildevand

Investeringsplan 2019-2029 - drikkevand

Punkt 207: Byggesagsgebyr 2019

02.00.06-S29-1-18

Punktoplysninger

Sagsnr.: 02.00.06-S29-1-18

Sagsbeh.: Johanne Lundager

Baggrund

I budget 2019 er det som i foregående år forudsat, at Vesthimmerlands Kommune udnytter muligheden for at opkræve gebyr til dækning af omkostningerne ved byggesagsbehandlingen. I Budgetaftale 2019 er budgettet fastlagt til 1.150.000 kr., hvilket siden er reguleret til 1.179.923 kr.

Sagsfremstilling

Muligheden for at opkræve gebyr for byggesagsbehandling er fastsat i bygningsreglementet, BR18 § 39. Der kan opkræves efter tidsforbrug eller der kan opkræves et fast gebyr pr. sag. Det faste gebyr er fastsat af Trafik-, By og Boligstyrelsen til 1.048 kr for 2019. Opkræves gebyret efter tidsforbrug, fastsætter kommunalbestyrelsen selv sin timepris, idet kommunen dog ikke må tjene på gebyret.

Byggesagsgebyret er for 2018 fastsat til 475 kr./time og det fastlagte budget er på 1,0 mio. kr. Indtægten for 2018 viser sig ikke at leve op til det budgetterede mål. Det estimeres at årsresultatet for 2018 bliver 850.000 kr.

Fastsættelsen af en timepris for 2019 er fortsat behæftet med stor usikkerhed. Det skyldes blandt andet, at en stor del af byggesagsbehandlingen vedrører lokalplaner og øvrig anden lovgivning, hvor der ikke må tages gebyr for den medgåede tid. Hertil kommer indførelsen af nyt bygningsreglement BR18, der blev implementeret pr. 1. juli 2018 samt implementering af nyt sagshåndteringssystem pr 1. oktober 2018, der ved dagsordenspunktets afslutning fortsat giver forsinkelser for byggesagerne.

BR18 har desuden indført tvungen stikprøvekontrol på hver 10. sag, der får ibrugtagningstilladelse (bortset fra enfamiliehuse og sommerhuse). Sager til stikprøvekontrol skal ved færdigmelding udsættes for en fuld sagsbehandling af alle relevante bestemmelser i bygningsreglementet. Eventuelle mangler vil skulle lovliggøres, hvilket kan være en ressourcekrævende opgave. Stikprøvekontrollen er ikke gebyrbelagt, men byrden må tillægges den generelle timepris. Det er dog endnu meget vanskeligt, at estimere omfanget af denne opgave.

Fastsættelsen af timeprisen for 2019 er baseret på andelen af fakturerbare timer for 2018. Derved estimeres det, at en timepris på 650 kr. vil kunne sikre en samlet indtægt på ca. 1.180.000 mio. kr. i 2019. Det er som anført ikke muligt præcist at fastlægge en timepris, som sikrer den ønskede indtægt, da andelen af fakturerbare timer er meget usikkert.

Den gennemsnitlige timepris for de andre nordjyske kommuner er i 2018 på 544,75 kr./time, se bilag. Forvaltningen har desuden undersøgt i en række nordjyske kommuner, hvorvidt de lader deres timepris justere for 2019. Timeprisen varierer fra omkring 320 kr. til 820 kr., se bilag.

Lovgrundlag

Byggelovens § 28 samt BR18 § 39.

Vesthimmerlands Kommunes Retningslinjer for gebyr i byggesager vedtaget i TMU 30. oktober 2017.

Sagen afgøres i

Teknik- og Miljøudvalget.

Økonomi

Indtægten er budgetteret til 1.179.923 kr.

Forudsat at andelen af fakturerbare timer i 2019 svarer til 2018, estimeres det, at en timepris på 650 kr. vil kunne sikre en samlet indtægt på ca. 1.180.000 kr.

at timebetalingen for byggesagsbehandling fastsættes til 650 kr.

Administrationen indstiller

- at timebetalingen for byggesagsbehandling fastsættes til 650 kr.

Beslutning

Fraværende: Niels Krebs Hansen, Kirsten Moesgaard

Administrationens indstilling godkendt med bemærkning om, at udvalget ønsker, at de økonomiske konsekvenser ved at indføre det faste gebyr bør belyses til budgetforhandlingerne for 2020.

Da Teknik- og Miljøudvalget finder, at stigningen er meget høj ønskes en drøftelse i Økonomiudvalget om, hvorvidt proventet i henhold til Budgetaftale 2019 skal fastholdes med den fastlagte timepris på kr. 650 som konsekvens.

Bilag

Budgetalternativ

Timepris andre kommuner

Punkt 208: Planlægning - Vindmøller i Nørrekær Enge - etape II

01.02.20-P16-27-18

Punktoplysninger

Sagsnr.: 01.02.20-P16-27-18

Sagsbeh.: Kim Stadsvold

Baggrund

Aalborg og Vesthimmerlands Kommune igangsatte i efteråret 2015 en fordebat for planlægning af op til 40 vindmøller i Nørrekær Enge, og i maj 2016 besluttede de to kommuner at igangsætte en planlægning for mølleområdet.

Efter godkendelse af planforslag og miljørapport i maj 2017 har forslagene været i offentlig høring frem til 18. august 2017.

Sagsfremstilling

Forhistorien:

Området i Nørrekær Enge er beliggende hen over kommunegrænsen, hvor der i 2009 blev opstillet 13 vindmøller med en totalhøjde på 127 m – fordelt med 7 møller i Vesthimmerlands Kommune og 6 møller i Aalborg Kommune.

Området ved Nørrekær Enge er i Kommuneplan 2009 for Vesthimmerlands Kommune udlagt som muligt vindmølleområde, hvor yderligere planlægning skal ske i samarbejde med Aalborg Kommune. Det var derfor afgørende for et nyt projekt, hvor udstrækningen forløber hen over kommunegrænsen, at der udvikles et sammenhængende og ensartet projekt.

Udgangspunktet for begge kommuner har været, at møllerne skal stå på rette linjer – parallelt med eller i forlængelse af den eksisterende række i et ensartet opstillingsmønster.

Sammen med ansøgerne blev der også afholdt informationsmøde om planlægningen og projekterne.

I fordebatten blev det præciseret, at det var en forudsætning for kommunerne, at der inden planprocessen kunne igangsættes skulle være enighed om ét projekt som omfattede såvel Vattenfall møller som de møller, som skulle opstilles af private lodsejere som del af projektet.

Den 2. marts 2016 modtog begge kommuner én fælles projektansøgning for Nørrekær Enge II, som består af 40 møller, hvor 16 møller foreslås opført i Aalborg Kommune og 24 møller foreslås opført i Vesthimmerlands Kommune. Ansøgningen var fremsendt af Vattenfall sammen med fuldmagt fra de private lodsejere i området som ønskede selv at opstille deres møller - i alt 7 møller i Vesthimmerlands Kommune.

Til møde i Økonomiudvalget den 18. maj 2016 indstillede forvaltningen, ”at Økonomiudvalget tager beslutning om at Vesthimmerlands Kommune i samarbejde med Aalborg Kommune igangsætter en fælles planproces med udarbejdelse af VVM-redegørelse, kommuneplantillæg, lokalplan samt miljøvurdering af planerne

Økonomiudvalget tiltrådte indstillingen, ”med bemærkning om, at Økonomiudvalget udtrykte betænkeligheder ved antallet af vindmøller, hvorfor der skal udarbejdes alternativer med færre møller.”

De to kommuners forvaltninger igangsatte det indledende planarbejde sammen med ansøgers rådgiver hen over efteråret 2016. I forbindelse med VVM af projekter skal der også forelægges alternativer. Et alternativ der skal indgå er, at det ansøgte projekt ikke realiseres, andre alternativer kan være reducerede projektforslag jf. beslutning ovenfor.

Miljørapporten belyser derfor følgende scenarier, der også er vist samlet i vedlagte bilag 1:

1. Hovedforslaget med 40 nye vindmøller tager udgangspunkt i bygherres ønske om at udnytte vindmølleområdets vindressourcer bedst muligt. Det er derfor også denne opstilling, som medfører den største energiproduktion fra området.
2. 34-møller scenariet er udarbejdet på baggrund af blandt andet foreløbige diskussioner mellem kommunerne og de statslige myndigheder. Det lavtliggende engområde er omfattet af flere landskabsudpegninger (statslige interesser), som strækker sig langt ned i landet langs Dybvad Å, hvorfor SVANA (tidl. Naturstyrelsen) har været involveret i den foreløbige planlægning. På den baggrund er der opstillet et alternativt scenarie, hvor den nederste række med 6 vindmøller – heraf de 5 i Vesthimmerlands Kommune - udgår, og opstillingen dermed består af i alt 34 nye vindmøller.
3. 36-møller scenariet er udarbejdet på baggrund af et ønske blandt kommunerne om at undersøge mulighederne for et reduceret projekt. Nabo-scenariet er bygherres bud på, hvordan en reduktion af antallet af vindmøller kan medføre den størst mulige effekt for omkringboende i forhold til øgede afstande til nabobeboelser og dermed også reducerede miljøpåvirkninger. Nabo-scenariet udtager de 4 vestligste vindmøller mod Næsborg- og Havgård-området, og opstillingen består af i alt 36 nye vindmøller.
4. 28-møller scenariet er udarbejdet på baggrund af beslutning i Vesthimmerlands Kommunes Økonomiudvalg, der den 23. november 2016 besluttede, at der skulle være yderligere et alternativ nemlig en kombination 34-møller og 36-møller scenarierne samt fjernelse af yderligere 3 af de vestligste møller – dvs. i alt 12 færre møller.
5. 37-møller scenariet er udarbejdet efter beslutning i Aalborg Kommunes By- og Landskabsudvalg, der den 8. december 2016 besluttede, at de ønskede et alternativ hvor de 3 østligste møller i Aalborg Kommune udgik.
6. 0-alternativet – dvs. ingen af de 5 ovennævnte forslag gennemføres - vil også efter VVM-reglerne indgå i miljørapporten.

Ud over hovedforslaget med i alt 40 møller og 0-alternativet er der så 4 alternativer, som er belyst i miljørapporten. Ligeledes er forskellige mølletyper beskrevet i miljørapporten.

Plangrundlag:

Det udsendte materiale til den offentlige høring bestod af forslag til VVM-redegørelse og miljøvurdering af planerne samlet i en miljørapport fælles for de to kommuner samt forslag til kommuneplantillæg

og lokalplan for Vesthimmerlands Kommune samt tilsvarende planforslag for Aalborg Kommune.

Planlægningen omfatter følgende:

1. Et tillæg (311-063) til kommuneplanen i Vesthimmerlands Kommune, idet kommuneplanens rammeområde nr. 311 kun omfatter de nuværende 7 møller i Vesthimmerlands Kommune. Forslaget giver mulighed for op til 24 vindmøller i kommunen med en totalhøjde på min 149 meter og op til 150 m.

I supplerende retningslinje 3.1.2.1 for område 311 gives mulighed for opstilling af vindmøller i 4 rækker – og ikke på én linje – samt mindre afvigelse i forhold til indbyrdes afstand mellem vindmøllerne, såfremt særlige hensyn ligger til grund herfor.

I supplerende retningslinje 3.1.3.1 for område 311 ændres harmonikravet (forholdet mellem tårnhøjde og rotordiameter) i forhold til gældende generelle retningslinje for opstilling af vindmøller. Afgrænsningen af vindmølleområde 311 ændres så den følger lokalplanforslagets områdeafgrænsning. Kommuneplantillægget omfatter også udlæg af et ca. 4 ha stort areal ved Aarsvej til 150 kV station, der skal opføres som konsekvens af mølleprojektets tilslutning til Energinet's elnet. Ligeledes gives mulighed for opførelse af én 150 kV/33 station, hvor plangrundlaget indeholder flere mulige placeringer af denne, men kun den ene vil blive udnyttet afhængig af hvorvidt hovedforslaget eller et af alternativerne realiseres.

2. Lokalplan 1064 for vindmølleområdet i Vesthimmerlands Kommune der fastlægger mølleantal, størrelse og udseende. Lokalplanen omfatter også ovennævnte el-anlæg.

3. Miljørapport som belyser konsekvenser af de forskellige alternativer i de to kommuner
4. Efter den offentlige høring om planforslag og miljørapport er overstået udarbejdelse og godkendelse af en sammenfattende redegørelse.

Høringssvar:

Under høringen er der i alt indkommet 68 høringssvar. 21 og 16 er alene sendt til henholdsvis Vesthimmerlands Kommune og Aalborg kommune og 31 er sendt til begge kommuner.

De høringssvar med tilhørende bilag som Aalborg Kommune har modtaget er samlet og løbende offentliggjort på kommunens hjemmeside. De er vedlagt som 3 bilag i pdf-udgave.

For at skabe overblik har forvaltningen valgt kun at samle de høringssvar, der alene er sendt til Vesthimmerlands Kommune i én samlet pdf-fil. Dermed undgås gentagelser af samme høringssvar.

Disse høringssvar er vedlagt som bilaget: ”Høringssvar kun sendt til Vesthimmerlands kommune”. Tilsvarende er høringssvar og bilag vedlagt i 3 bilag.

Der er udarbejdet og vedlagt et resume i stikordsform af de indkomne høringssvar og med forvaltningens bemærkninger til indsigelserne. Dette resume er samtidig også et bilag til den sammenfattende redegørelse.

4 af de 68 svar er fra myndighed eller styrelse.

Begge kommuner har modtaget indsigelse fra Viborg Stiftsøvrighed og Erhvervsstyrelsen (Næsborg Kirke) og Forsvarets bygningstjeneste (radar for luftfarten). Disse indsigelser har vetovirkning således, at der ikke kan vedtages plangrundlag før der opnået enighed i dialog med disse myndigheder.

Indsigelserne fra borgerne berører i mange af svarene de samme forhold og udtrykker samme betænkeligheder:

Emne	Bemærkninger
Antal møller	Ikke flere i Nørrekær Enge. Sæt dem op ude på havet. Nogle foreslår, at den vestligste rækker (ja gerne 2 vestligste rækker) udgår samt den østligste række i Aalborg.
Luftfart	Forsvarets ejendomsstyrelse har gjort indsigelse af hensyn til risiko for at møllerne kan genere radar-anlæg. Det drejer sig om Forsvarets radar i Svinkløv samt Naviairs radar i Aalborg (TMA). Møllerne kan forstyrre radarbilledet De ønsker analyse, som afklarer evt. negative effekter og afværgeforanstaltninger.
Grønne ordning o.lign. tilskud	Nogle frygter, at midlerne ikke kommer lokalområdet til gavn (eller grøn ordning helt ophører) mens andre synes, at de økonomiske kompensationer ikke hjælper for de, som får de store gener.

Højspændingsledninger	Det påpeges, at der for få år siden er brugt 170 mio. kr. på, at sanere/fjerne højspændingsmasterne og ledningerne over fjorden. Nu kommer så i stedet 40 store møller.
Lokalsamfundet	Det forhold, at nogle tjener på projektet, mens andre får generne splitter lokalområdet.
Lysafmærkningen	Lysafmærkning fra de eksisterende 13 generer allerede. Så det bliver endnu værre med 40 møller.
Næsborg Kirke	Indsigt til og fra kirken vil blive forringet betydeligt pga. møllerne. Enkelte efterlyser, at visualiseringerne også vist møllerne i forgrunden i forhold til kirken. Viborg Stiftsøvrighed og Erhvervsstyrelsen har gjort indsigelse med henvisning til beskyttelsesinterne for kirken, og styrelsen har gjort gældende, at der er tale en national beskyttelsesinteresse.
Nørrekær Enges Vindmølleforening	Nogle tilslutter sig foreningens krav om lokalt og fondsejede møller ud over de op til 20%, som skal udbydes jf. VE-loven. Byrådet skal tilgodese Nørrekær Enge Lokalforenings ønsker, om selv at projektere og bygge de 20% anpartsmøller. Andre føler sig vildledt af foreningen.
Offentlige møde 16. juni	Flere er utilfredse med at Vattenfall var dirigent på mødet og mener, der var afsat for lidt tid til spørgsmål.
Skygge	Nogle oplever allerede skygger fra de eksisterende 13 møller
Støj	Mange påpeger her især lavfrekvent støj
Visualiseringer	Flere ønsker også visualiseringer fra deres ejendom eller bebyggelse og nogle mener de er misvisende
Værditab	Mange frygter deres ejendomme mister værdi.

Sammenfattende redegørelse:

Efter høringen er afsluttet har forvaltningen i de to kommuner sammen udarbejdet en sammenfattende redegørelse for

1. hvordan miljøhensyn er integreret i planen, og
2. hvordan miljørapporten og de udtalelser, der er indkommet i offentlighedsfasen, er taget i betragtning, samt
3. hvorfor den plan eller det program, der er indstillet til vedtagelse, er valgt på baggrund af de rimelige alternativer, der har været behandlet.

Der er til den sammenfattende redegørelse bl.a. udarbejdet supplerende visualiseringer dels i forbindelse med dialog om indsigelsen grund Næsborg Kirke og dels idet flere borgerne har ønsket nogle yderligere visualiseringer.

Den sammenfattende redegørelse er vedlagt som bilag.

Ændringer i plangrundlag til endelig vedtagelse

Næsborg Kirke:

Viborg Stiftsøvrighed og Erhvervsstyrelsen har gjort indsigelse af hensyn til indsigelse til og udsigt fra Næsborg Kirke. Indsigelsen har veto-virkning således, at plangrundlag ikke kan vedtages før der opnået enighed.

De ønskede mindst den sydligste række fjernet af hensyn til Næsborg kirke (svarende til 34-møllescenariet) og så helst de 6 vestligste møller også fjernes (svarende til 28-møllescenariet).

Efter dialogmøde med Viborg Stiftsøvrighed m.fl. og forelæggelse for Vesthimmerlands Kommunes Økonomiudvalg foreslog Vesthimmerlands Kommune flg. ”Økonomiudvalget tilkendegiver, at der kan videreføres med stiftet med udgangspunkt i fjernelse af mølle 25, 26, 35, 36 og de 2 ældre møller syd for Næsborg mølle 386 og 387.”

Dvs. det var de 2 vestligste møller i hhv. række 3 og 4 og dermed de 4 møller nærmest Næsborg Kirke som skulle udtages af projektet.

Viborg Stiftsøvrighed og Erhvervsstyrelsen frafaldt derefter deres indsigelse.

Det indstilles derfor, at mølle 25, 26, 35 og 36 udgår af projektet og plangrundlaget justeres herefter.

Det indstilles ligeledes, at de 2 ældre møller syd for Næsborg – mølle 386 og 387 – nedtages i forbindelse med realisering af projektet. Dette vil derfor indgå som vilkår i VVM-tilladelsen til projektet.

Forvaltningen vurderer, at med fjernelsen af de 4 nye møller imødekommes også en del af borgerne i Næsborg-området som har ønsket en reduktion af mølle-antallet.

Radaranlæg i Svinkløv og Aalborg Lufthavn:

Forsvarsministeriets ejendomsstyrelse har gjort indsigelse af hensyn til Forsvarets Radar i Svinkløv samt radar ved Aalborg Lufthavn, idet møllerne evt. kan forstyrre radarbillederne. Denne indsigelse har også vetovirkning.

Forinden indsigelsen kunne frafaldes, skulle projektejereren have gennemført analyser der kan afklare, hvorvidt vindmøller vil få en negativ effekt på Forsvarets radar og analysen skulle munde ud i anbefaling af mulige afværgeforanstaltninger.

På baggrund af supplerende analyse er indsigelsen frafaldet.

Reklamer/logo på vindmøllerne:

I de gældende kommuneplaner må vindmøllefirmaets logo være synligt på vindmøllehuset og højst være 1,5 x 4 m.

Med kommuneplantillæggenes forslag ændres det til, at inden for vindmølleområdet må mølle-opstillers/-ejerens logo være synligt på vindmøllehuset. Størrelsen er uændret.

Tilsvarende gives i lokalplanernes forslag mulighed for der i stedet for mølleproducentens logo kan tillades mølleopstillersens logo på den enkelte mølles nacelle.

Miljøstyrelsen kontaktede under høringen forvaltningen og spurgte til, hvorvidt det var vurderet om planernes bestemmelser for reklamer/logo på møllerne kunne komme i strid med Naturbeskyttelseslovens forbud mod reklamer i det åbne land.

De to kommuners forvaltninger er efter drøftelserne nået frem til følgende som er meddelt Miljøstyrelsen:

- det ikke afvises, at formuleringerne i kommuneplanforslagene og forslag til lokalplaner kan medføre, at der opstår situationer/byggeansøgninger om logoer på møllerne som kunne komme i strid med Naturbeskyttelseslovens § 21.
- de to kommuners forvaltninger derfor i den sammenfattende redegørelse samt i indstilling til den politiske behandling af planforslagene vil indstille, at kommuneplantillæggenes forslag til nye retningslinjer for logo udgår i forbindelse med de endelige vedtagelser, så det fortsat kun vil være vindmøllefirmaets logo/navn på vindmøllehuset der må være synligt.

Derfor indstilles, at kommuneplantillæggets pkt. 3.1.5.1 udgår så det er den gældende kommuneplans retningslinje der gælder for området og dermed, at vindmøllerne ”må ikke forsynes med reklamer ud over mølleproducentens navn på møllehuset.” Tilsvarende rettes § 8.3 – 2. afsnit i lokalplanen til samme formulering.

Vejforlægning og transmissionsledning:

Lokalplanens § 5.1 lyder: ”Vejadgang til lokalplanområdet skal ske fra Aarsvej, Nørrekærvej, Povtrupvej og Bollerupvej i princippet som vist på kortbilag 2.”

Energinet har gjort opmærksom på at den nye vej mellem Aarsvej og Vesterkærvej vil krydse kabelforbindelsen Skagerak. De ønsker derfor, at kablet sikres beskyttet ved anlæg af vejen.

Derfor indstilles, at § 5.1 suppleres med følgende afsnit:

”Der skal i forbindelse med etableringen af vejforbindelsen mellem Aarsvej og Vesterkærvej tinglyses en deklaration der sikrer, at den nye vej skal respektere beskyttelsen af den nord-sydgående transmissionsledning.”

150/33 kV el-station:

Lokalplanens § 7.5 giver mulighed for, at der i området kan opføres én 150/33 kV station på en af 4 mulige placeringer. Ligeledes kan der i området opføres op til 6 koblingshuse på maksimalt 20 m².

En borger har bl.a. foreslået, at netstationer bør opføres med græstørvstag.

På grund af områdets åbne og flade karakter stiller lokalplanen ikke krav om slørende beplantningsbælter om disse bygningsanlæg. Undtaget er dog 150 kV-stationen vest for Aarsvej.

Det indstilles, at § 7.5 suppleres med følgende bestemmelse:

”150/33 kV stationen samt koblingshusene skal have grønne tage (f.eks. græs).”

VVM-tilladelse

Der er vedlagt udkast til en VVM-tilladelse som der jf. loven skal udstedes til VVM-pligtige anlæg når plangrundlaget er endelig godkendt. I VVM-tilladelsen er også en opsamling af vilkår for udnyttelsen af tilladelsen, herunder bl.a. hvilke møller der skal nedtages i forbindelse med realiseringen af projektet.

Lysafmærkning af møllerne

Et af de øvrige temaer som kommunerne har haft fokus på er lysafmærkning på vindmøllerne. Da lysmarkering ofte er noget der ”fylder meget” visuelt i omgivelserne, når en vindmøllepark er realiseret, har

det været et vigtigt punkt at få afklaret, så omgivelserne til Nørrekær Enge kan forholde sig til, hvilken løsning der kommer. Kommunerne har derfor bedt projektudvikleren afklare forholdet omkring

lysmarkering på vindmøllerne inden den endelige vedtagelse af plangrundlaget. Trafikstyrelsen har ultimo oktober 2018 meddelt, at de modsat tidligere ser Nørrekær Enge I (de

eksisterende møller) og Nørrekær Enge II (de nye møller) som én samlet vindmøllepark. Det betyder, at kravene til lysmarkering er, at de to yderste møller samt den midterste mølle i rækken

nærmest kysten skal markeres med middelintensivt rødt blinkende lys. Alle øvrige møller (herunder de 36 nye) skal afmærkes med lavintensivt fast rødt lys.

Det vil sige, at de tre møller der i dag har rødt blinkende lys også fremadrettet er de eneste møller der vil have krav om denne type belysning. Alle resterende møller afmærkes med lavintensivt fast rødt lys. Da dette blev modtaget den 26. oktober 2018 er resumeskemaet med indsigelser ikke korrigeret jf. denne seneste oplysning.

EU-dommen og vindmøllebekendtgørelsen

På baggrund af EU-dommen besluttede Miljøstyrelsen i oktober 2017 at igangsætte en miljøvurdering af vindmøllebekendtgørelsen og samtidig foretage nogle mindre justeringer bekendtgørelsen.

I forbindelse med et vindmølleprojekt i Odder Kommune for 3 vindmøller ved Torrild har hhv. Planklagenævnet behandlet klager i forhold til Planloven og Miljø- og Fødevareklagenævnet i forhold til vindmøllebekendtgørelsen og begge klageinstanser har foretaget behandling netop i forhold til mølleprojektet og EU-dommen.

Planklagenævnet stadfæster kommunens godkendelse af hhv. plangrundlaget og miljøvurderingen i henhold til planloven og miljøvurderingsloven.

Miljø- og fødevareklagenævnet stadfæster kommunens godkendelse i forhold til vindmøllebekendtgørelsen, idet det konstaterer, at der til projektet er foretaget en strategisk miljøvurdering forud for vedtagelsen.

Idet der netop er udført en strategisk miljøvurdering i miljørapporten til mølleprojektet og i lyset af ovennævnte 2 afgørelser vurderer forvaltningen at mølleplanerne og miljøvurdering kan foreligges til endelig vedtagelse og med indstilling om udstedelse af VVM-tilladelse.

Grøn ordning

Den grønne ordning hvorefter kommunen kunne søge tilskud hos Energinet.dk til projekter, der styrker landskabet og de rekreative muligheder, kultur og informationsaktiviteter er ophørt med virkning fra 21. februar 2018 så alene møller som var opstillet og nettilsluttet inden denne dato kan opnå støtte.

Størrelsen af beløbet som ellers kunne være opnået via ordningen afhang af antallet og størrelsen af de opsatte vindmøller. Det vil have været op til ca. 6½ mio. kr. for de 20 møller i Vesthimmerlands Kommune i dette projekt.

Vattenfall har i mail af 7. august 2017 skrevet flg. til Økonomiudvalget:

” Det har det sidste stykke tid været fremme i pressen, at den grønne ordning bortfalder i februar 2018, og i den forbindelse vil Vattenfall gerne præcisere at :

Hvis den grønne ordning bortfalder og der ikke kommer noget andet tilsvarende tilskud, så vil Vattenfall dække op til samme beløb som den nuværende grønne ordning pr mølle; for de møller som Vattenfall ejer på opstillingstidspunktet.”

Vattenfall har efterfølgende præciseret, at deres tilsagn kun vil dække de møller de ejer og opstiller. Dvs. de 7 private samt evt. fondsmøller under 20%-ordningen ikke vil udløse midler svarende til grøn ordning. Med andre ord ville mølleprojektet have givet større afkast til grøn ordning, hvis denne ordning var fortsat, for så ville også de private og fondsmøllerne jf. loven skulle indbetale. Det samlede beløb for de 13 møller i Vesthimmerlands Kommune som Vattenfall kommer til at eje vil udløse ca. 4,3 mio. kr.

Ligeledes vil der blive udbetalt kr. 15.000,- pr. mølle pr. år for de møller Vattenfall samt de private ejer – eller i alt 300.000 kr. årligt i Vesthimmerlands Kommune.

Forvaltningen er p.t. i dialog med mølleopstillerne om hvorledes den lovede erstatning for den grønne ordningen bedst muligt organiseres.

Nørrekær Enges Vindmølleforening:

I maj måned 2017 underskrev Vattenfall og Nørrekær Enges Vindmølleforening en hensigtserklæring med henblik på at søge et større lokalt ejerskab i form af lokalt ejede fondsmøller. Idet ministeren har afvist lokalforeningens ansøgning om dispensation til selv at forestå udbuddet af VE-anparter, bliver det jf. lokalforenings aftale med Vattenfall så Vattenfall som står for selve opstillingen af alle møllerne (undtagen de 7 private møller).

Vattenfall og Lokalforeningen har siden forhandlet med henblik på, at få hensigtserklæringen udmøntet i en konkret aftale. Her i slutningen af oktober 2018 er der imidlertid fortsat ikke opnået enighed om en konkret aftale mellem parterne, idet der fortsat er punkter i aftaleudkastet som parterne ikke er nået til enighed om.

Som det fremgår af mange af de svar, der er afgivet i den offentlige høring hen over sommeren 2017, er der mange svar fra især lokalområdet som kobler deres accept af vindmølleprojektet sammen med, at der er en aftale om lokalt medejerskab til en del af mølleprojektet.

Lovgrundlag

Planlovens kap. 4 herunder, § 11 a, stk. 1, pkt. 7 og 11 g vedr. krav til retningslinjer for beliggenhed af VVM-pligtige anlæg samt 11 b vedr. rammer for indholdet i lokalplaner.

Planlovens kap. 4, 5 og 6 vedr. kommuneplanlægning, lokalplanlægning og planers tilvejebringelse.

Lov om miljøvurdering af planer og programmer.

Bekendtgørelse om vurdering af visse offentlige og private anlægs virkning på miljøet (VVM-bekendtgørelsen).

Vindmøllecirkulæret, hvorefter vindmøller kun kan opstilles i områder, der er specifikt udpeget til formålet i kommuneplanen.

Sagen afgøres i

Byrådet via Økonomiudvalget og Teknik- og Miljøudvalget.

Økonomi

Udgiftsneutralt.

Administrationen indstiller

Administrationen indstiller 5. november 2018, pkt. 198:

- at kommuneplantillæg 311-063 vedtages endeligt med de ændringer der er beskrevet i sagsfremstillingen
- at lokalplan 1064 vedtages endeligt med de ændringer der er beskrevet i sagsfremstillingen, såfremt kommuneplantillægget vedtages endeligt,
- at den sammenfattende redegørelse vedtages, såfremt kommuneplantillæg og lokalplan vedtages endeligt og
- at der meddeles VVM-tilladelse til opstilling af 20 vindmøller i Vesthimmerlands Kommune med en totalhøjde på minimum 149 meter og maksimalt 150 meter

Teknik- og Miljøudvalget, 5. november 2018, pkt. 198:

Udsættes til Teknik- og Miljøudvalgets møde den 26. november 2018 med henblik på at indlede yderligere dialog med Erhvervsstyrelsen og Stiftet om muligheden for også at opstille mølle nr. 25, 26, 35 og 36.

Supplerende sagsfremstilling:

Næsborg kirke

Efter Teknik- og Miljøudvalgets udsættelse af sagen blev der den 14. november 2018 holdt fornyet besigtigelse og møde ved Næsborg Kirke med Biskop Henrik Stubkjær, konsulenter for Stiftet samt repræsentanter fra de to kommuner, herunder fra Vesthimmerlands Kommune borgmester samt 3 medlemmer fra Teknik- og Miljøudvalget. Referatet fra mødet er vedlagt som bilaget "Stiftets svar efter møde ved Næsborg Kirke 14-11-2018".

Af svaret fremgår bl.a. følgende:

"Det er konsulenternes samstemmende vurdering, at en så stor vindmøllepark under alle omstændigheder har en markant indvirkning på Næsborg Kirkes kulturhistoriske betydning. Kirken er et vartegn for hele området, med sin markante placering på det højeste punkt, hvorfra den tydeligt ses i landskabet af såvel folk der færdes på land som sejlene på Limfjorden ind mod Løgstør. Konsulenterne har vist stor fleksibilitet i forhold til oprindelige ønsker om at holde vindmøllerne på afstand af Næsborg Kirke, og man fandt at det allerede indgåede kompromis, i høj grad tager hensyn udviklingen i lokalområdet, samtidig med at det også sikrer at Næsborg Kirkes umiddelbare nærområde holdes fri for påvirkningen af de 149-150 m. høje nye vindmøller.

Stiftsøvrigheden finder på det foreliggende grundlag ikke anledning til at ændre det allerede indgåede kompromis, der medfører at den oprindelige plan om 40 nye møller reduceres til 36 møller."

På den baggrund gentager administrationen indstillingen som fremsat 5. november 2018.

Nørrekær Enges Vindmølleforening:

Efter behandlingen i Teknik- og Miljøudvalget den 5. november 2018 har kommunen den 13. november modtaget en samarbejdsaftale mellem Nørrekær Enges Vindmølleforening og Vattenfall, hvor Vattenfall har underskrevet aftalen. Lokalforeningens advokat har i en mail af 20. november tilkendegivet, "at der foreligger en samarbejdsaftale, der er underskrevet af såvel de tegningsberettigede i Vattenfall Vindkraft A/S og de tegningsberettigede i Nørrekær Enge Vind K/S, Komplementarselskabet Nørrekær Enge Vind ApS og af Nørrekær Enges Vindmølleforening."

Dermed skulle mange af indsigelserne fra især lokalområdet - som kobler deres accept af vindmølleprojektet sammen med, at der er en aftale om lokalt medejerskab til en del af mølleprojektet - være imødekommet.

Beslutning

Fraværende: Niels Krebs Hansen, Kirsten Moesgaard

Administrationens indstilling fra den 5. november 2018 anbefales godkendt.

Bilag

Miljørapport - Ikke teknisk resume

Miljørapport -Hovedrapport Nørrekær Enge

Miljørapport - Visualiseringer del 1

Miljørapport - Visualiseringer del 2

Høring - Lokalplan 1064 -Vindmøller i Nørrekær Enge II

Høring - Kommuneplantillæg KP09-311-063

Redegørelse vedrørende Kommuneplan 2017 og KP-tillæg 311-063

Høringssvar sendt kun til Vesthimmerlands Kommune

Aalborg Kommunes høringssvar

Aalborg Kommunes høringssvar - bilag 1-9

Aalborg Kommunes høringssvar - bilag 10-21

Sammenfattende redegørelse Nørrekær Enge II - med nye lyskrav.pdf

Skema med høringssvar og forvaltningens bemærkninger - bilag til Sammenfattende redegørelse

VVM-tilladelse - 20 møller ved Nørrekær Enge II - udkast

Stiftets svar efter møde ved Næsborg Kirke 14-11-2018

Punkt 209: Høring - Forslag til kommuneplantillæg nr. KP17-4-007 og lokalplan 1082 for udvidelse af Aalestrup Naturefterskole

01.02.05-G01-111-18

Punktoplysninger

Sagsnr.: 01.02.05-G01-111-18

Sagsbeh.: Sune Riis Østergaard

Baggrund

I henhold til beslutning i Teknik- og Miljøudvalget den 5. marts 2018 og Økonomiudvalget den 14. marts 2018, har forvaltningen udarbejdet forslag til kommuneplantillæg og lokalplan for udvidelse af Aalestrup Naturefterskole.

Sagsfremstilling

Idet lokalplanområdet er beliggende som nabo til et autoværksted, er der iht. planlovens § 15a udarbejdet en støjregulering, som belyser i hvilken grad virksomheden overstiger kommunens fastsatte støjgrænse på 50 dB(A) gældende for en situation, hvor ejendommen Borberggade 39 anvendes til støjfølsom anvendelse (undervisningsformål) og hvilke støjreducerende tiltag, der skal til for at nedbringe støjniveauet til under den fastsatte grænseværdi. Af støjreguleringen fremgår det bl.a., at støjniveauet fra virksomheden overstiger det tilladte en smule, idet den samlede støjbelastning er beregnet til 52,4 dB(A). Det fremgår endvidere, at støjbelastningen af lokalplanområdet alene ligger over den tilladte grænse i et op til 10 meter bredt bælte langs skel mod virksomheden. Det betyder, at såfremt lokalplanen udformes således, at støjfølsom anvendelse placeres minimum 10 meter fra skel mod virksomheden, kan grænseværdierne overholdes uden støjdæmpende foranstaltninger. Såfremt man ønsker at etablere støjfølsom anvendelse på hele lokalplanens område, er det i støjreguleringen beregnet, at en 1,8 meter høj og ca. 85 meter lang støjskærm langs dele af skellet mellem virksomheden og lokalplanområdet kan nedbringe støjniveauet til under grænseværdien. På denne baggrund er lokalplanen udformet med et delområde A, som umiddelbart kan anvendes til støjfølsom anvendelse og et delområde B, defineret som et 10 meter bredt bælte langs virksomheden, som kan anvendes til støjfølsom anvendelse under forudsætning af, at der er etableret den forømtalte støjskærm. Alternativt kan delområde B anvendes til vej, parkering samt beplantning.

Lokalplanen stiller bygherre relativt frit med hensyn til såvel bebyggelsens udseende som placeringen af bebyggelse. Dog er der indlagt en byggelinje beliggende 25 meter fra skel mod Borberggade, som fastsætter bestemmelse om, at der ikke må etableres bebyggelse mellem skel mod Borberggade og byggelinjen. Hensigten hermed er at opretholde en præsentabel facade mod Borberggade. Bebyggelsesprocenten er fastsat til maksimalt 45 %, og bygningshøjden til maksimalt 8,5 meter.

Mellem ejendommen Borberggade 39, som efterskolen overtager, og den eksisterende del af efterskolen ligger i dag et vejareal, hvorfra to af skolens lærerboliger har vejtilførsel. Vejen er ejet af kommunen, og var oprindeligt tænkt som adgangsvej til en udbygning af et erhvervsområde nord for lokalplanområdet og naturefterskolen. Disse arealer er imidlertid taget ud af kommuneplanen, og henligger i dag som åbent land. Kommuneplanmyndigheden har vurderet, at det ikke bliver aktuelt, at disse arealer igen bliver en del af erhvervsområdet, og kommunen har derpå ikke interesse i fortsat at opretholde vejen. Planteamet har på denne baggrund inddraget vejarealet i lokalplanen, hvorved det overgår til samme anvendelse som den øvrige del af lokalplanen. Efterskolen vil derved få samlet sine arealer, og vil tilmed kunne sammenlægge ejendommene, med større fleksibilitet til følge mht. byggemuligheder mv. Der er igangsat en proces for om, og i givet fald hvordan, efterskolen kan overtage arealet.

Lokalplanområdet er i dag beliggende i kommuneplanramme 4.E1.3, som udlægger arealet til erhvervsformål. For at opnå sammenhæng med lokalplanen er der udarbejdet tillæg KP17-4-007 til kommuneplanen. Tillægget justerer afgrænsningen mellem kommuneplanrammerne 4.E1.3 og 4.O.7, således at lokalplanområdet bliver omfattet af ramme 4.O.7, som udlægger arealet til offentlige formål. Der ændres ikke på rammebestemmelserne.

Der er foretaget en miljøscreening af lokalplanforslaget, som konkluderer, at der ikke skal udarbejdes miljøvurdering.

Lovgrundlag

Planlovens kap. 4, 5 og 6.

Sagen afgøres i

Byrådet via Økonomiudvalget og Teknik- og Miljøudvalget.

Økonomi

Udgiftsneutral.

Administrationen indstiller

- at forslag til kommuneplantillæg nr. KP.17-4-007 og forslag til lokalplan nr. 1082 vedtages og sendes i offentlig høring i 5 uger,
- at forvaltningen bemyndiges til at godkende lokalplanforslaget endeligt efter den offentlige høring, hvis der ikke modtages indsigelser,
- at hvis der modtages indsigelser skal sagen forelægges for Teknik- og Miljøudvalget til endelig afgørelse og
- at der ikke gennemføres en miljøvurdering, idet lokalplanen vurderes til ikke at få sandsynlig indvirkning på miljøet.

Beslutning

Fraværende: Niels Krebs Hansen, Kirsten Moesgaard

Administrationens indstilling anbefales godkendt.

Bilag

Lokalplanforslag 1082 (TMU 26.11.18)

KP17-4-007 (TMU 26.11.18)

Punkt 210: Orientering om Spildevandsplan 2018-2022 samt hørings svar fra offentlig høring

06.00.05-P16-62-18

Punktoplysninger

Sagsnr.: 06.00.05-P16-62-18

Sagsbeh.: Lise Buchreitz

Baggrund

Spildevandsplan 2018-2022 har været i 8 ugers offentlig høring fra 7. juni 2018 til 2. august 2018. Der er i høringsperioden indkommet i alt 14 hørings svar, samt en del telefonopkald med afklarende spørgsmål.

Sagsfremstilling

Inden den endelige godkendelse af planen ønsker forvaltningen at præsentere hørings svarene for Teknik- og Miljøudvalget med henblik på at få en tilkendegivelse om den endelige plans indhold.

Der er i høringsperioden indkommet i alt 14 hørings svar, hvor af de 12 er fra sommerhusområderne Hvalpsund, Illeris og Ertebølle. Derudover er der et hørings svar fra to borgere i Overlade samt et hørings svar fra Vesthimmerlands Vand A/S.

Hørings svarene og forvaltningens bemærkninger er vedhæftet som bilag.

De primære indsigelser fra sommerhusområderne er at:

1. høringen har fundet sted over sommerferien, og at planen ikke er blevet sendt til alle borgere.
2. Vesthimmerlands Kommune ikke har undersøgt spildevands forholdene ved sommerhusområderne tilstrækkeligt til at kunne vurdere, at der er en miljømæssig gevinst ved at kloakere sommerhusområderne.
3. det har store økonomiske konsekvenser for borgerne at skulle kloakeres.

Hørings svaret fra Overlade omhandler Vesthimmerlands Vand A/S's service og procedure i forbindelse med omkloakering, hvor tilslutningspunktet til kloakken flyttes i forbindelse med kloakfornyelse.

De primære indsigelser fra Vesthimmerlands Vand A/S er at:

1. målsætningen om færdigkloakering af de delvist kloakerede sommerhusområder er ambitiøs, idet der er store omkostninger forbundet med denne type kloakering.
2. Vesthimmerlands Kommune ikke har undersøgt spildevands forholdene ved sommerhusområderne tilstrækkeligt, til at kunne vurdere at der er en miljømæssig gevinst ved at kloakere sommerhusområderne.
3. tidsplanen ændres.
4. kloakering af Morum er en dyr løsning i forhold til en lokal løsning.

Forvaltningen vil på mødet give et resume af hørings svarene. Desuden vil forvaltningen efter udvalgets ønske give en gennemgang af de lovmæssige krav for indholdet af en spildevandsplan.

Lovgrundlag

Miljøbeskyttelseslovens § 32 og bekendtgørelse om spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4.

Sagen afgøres i Teknik- og Miljøudvalget.

Økonomi

Udgiftsneutral.

Administrationen indstiller

- at orienteringen tages til efterretning og
- at Teknik- og miljøudvalget tilkendegiver de eventuelle ændringer, der ønskes indarbejdet i den endelige plan.

Beslutning i Teknik- og Miljøudvalget den 3. september 2018

Fraværende: Ingen

Orienteringen taget til efterretning.

Forvaltningen udarbejder oplæg til en ændret tidsplan, hvor der sker en yderligere afstemning med Vesthimmerlands Forsynings investeringsplan.

Der indarbejdes en dispositionsplan for perioden efter 2022.

Desuden bearbejder forvaltningen bemærkning om flytning af tilslutningspunkt i Overlade.

Udvalget er enige i, at udgangspunkt vil være, at kloakering af de tre sommerhusområder indgår i undersøgelsen.

Sagen genoptages på næste møde.

Bilag

Forvaltningens kommentarer til høringssvarene 820-2018-176292

Supplerende sagsfremstilling

Forvaltningen har holdt møde med forsyningen, hvor vi blev præsenteret for de økonomiske konsekvenser af spildevandsplanen. Prisen for spildevandskloakering af Morum viser sig at ligge på 8 mio. kr., hvoraf grundejerne betaler 0,4 mio kr. i tilslutningsbidrag til forsyningen. Vi har på den baggrund valgt at tage kloakeringen af Morum ud af planen. Søen i Morum er dog fortsat næringsstofbelastet med spildevand, hvorfor vi fortsat ser på mulighederne for alternative løsninger. Da spildevandsplanen har været i høring, skal de berørte grundejere i Morum høres igen. Dette vil forvaltningen igangsætte, hvis udvalget beslutter af godkende den ændrede tidsplan.

Sommerhusområderne bibeholdes i planen, men der ændres en smule på tidspunkterne for kloakering. Her viser forsyningens beregninger, at det vil koste ialt 16,4 mio. kr. at færdiggøre de 3 områder (Hvalpsund, Illeris og Ertebølle), hvoraf grundejerne betaler 9,3 mio. kr. i tilslutningsbidrag til forsyningen. Planperioden er ændret fra 2018-2022 til 2019-2024, for at kunne rumme så meget som muligt i planperioden. På baggrund af møderne med forsyningen er tidsplanen i spildevandsplanen blevet ændret. Ændringerne kan ses i vedlagte bilag.

Arbejdet med en dispositionsplan er igangsat, men planen er ikke færdig, da det kræver flere detaljerede undersøgelser af bl.a. miljøbelastningen i områderne. Forvaltningen har lavet en bruttoliste, der viser alle områder, hvor kloakering kan komme på tale i fremtiden, men også de øvrige områder, hvor forsyningen kan have udgifter i forbindelse med drift og vedligeholdelse. Listen er vedlagt som bilag.

Forvaltningen ændrer formuleringen om tilslutningspunktet fra "Ved kloakfornyelse, hvor der ændres fra fælleskloakering til separatkloakering sikres det, at de eksisterende afløbsforhold ikke forringes. Vesthimmerlands Vand A/S serviceniveau kan læses her. Der kan dog være enkelte ejendomme, hvor forsyningen ønsker at ændre tilslutningspunktet, så skelbrøndene bliver sat et andet sted på matriklen. I dette tilfælde er det også grundejers ansvar at bekoste de interne ledninger på grunden." til "Ved kloakfornyelse, hvor der ændres fra fælleskloakering til separatkloakering sikres det, at de eksisterende afløbsforhold ikke forringes. Vesthimmerlands Vand A/S serviceniveau kan læses her."

På trods af, at sætningen i spildevandsplanen ændres, kan Vesthimmerlands Vand A/S stadig vælge, at tilslutningspunktet skal ændres, og i så fald er det grundejers ansvar at bekoste de interne kloakledninger på grunden. Det er Vesthimmerlands Vand A/S, der beslutter serviceniveauet i forhold til dimensionering af kloaksystemet.

Lovgrundlag

Miljøbeskyttelseslovens § 32 og bekendtgørelse om spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4.

Sagen afgøres i

Teknik- og Miljøudvalget.

Økonomi

Udgiftsneutral.

Administrationen indstiller at

- dispositionsplanen forbliver et internt arbejdsdokument mellem forsyningen og kommunen og
- at udvalget godkender formuleringen vedr. ændring af tilslutningspunktet samt
- at forvaltningen indarbejder den ændrede tidsplan for derefter at sende den endelige Spildevandsplan 2019-2024 til politisk godkendelse

Beslutning

Fraværende: Niels Krebs Hansen, Kirsten Moesgaard

Administrationens indstilling godkendt.

Bilag

Ændring af tidsplan i spildevandsplanen

Dispositionsplan for fremtidige kloakprojekter 2024 - 2040

Forvaltningens kommentarer til høringssvarene (820-2018-176292)

Punkt 211: Revision af vandløbsregulativer.

06.02.00-P24-105-18

Punktoplysninger

Sagsnr.: 06.02.00-P24-105-18

Sagsbeh.: Per Frank Madsen

Baggrund

Vesthimmerlands Kommune har ca. 350 km offentlige vandløb. I henhold til vandløbsloven §12 skal der udarbejdes vandløbsregulativer for de offentlige vandløb og ikke for de private vandløb.

Vandløbsregulativet udgør administrationsgrundlaget for det enkelte vandløb, herunder bestemmelser om vandløbets fysiske tilstand, vedligeholdelse m.m.

Sagsfremstilling

De fleste af de nuværende vandløbsregulativer er udarbejdet før kommunesammenlægningen pr. 1. januar 2007. Vandløbsregulativerne og administrationsgrundlaget er som følge heraf meget forskellige, derfor blev igangsat i 2014 det indledende arbejde med revision af vandløbsregulativer.

Målet er at udarbejde et ensartet administrationsgrundlag for sagsbehandling og vandløbsvedligeholdelsen, samt at skabe en opdateret og mere overskuelig indgang til vandløbsregulativer, også for den enkelte bredejer.

Fremover skal det med jævne mellemrum vurderes om ændringer i regulativets forudsætninger, herunder plangrundlaget, bør medføre justering af regulativet.

Den revision, der er igangsat, vil omfatte alle kommunens ca. 100 vandløbsregulativer. De nye vandløbsregulativer udarbejdes oplandsvis for et samlet vandløbssystem.

Regulativerne lægges i et digitalt system, som gør det muligt for borgerne fremadrettet bedre at kunne hente oplysninger om f.eks. drænforhold i regulativet.

Ifølge vandløbsloven §12, stk. 1 skal et vandløbsregulativ indeholde bestemmelser om bl.a. vandløbets skikkelse eller vandføringsevne.

Udvalget besluttede på mødet den 30. april 2018 at følge forvaltningens anbefaling om at de fleste vandløb udarbejdes som to typer af vandløbsregulativer således at:

- Samtlige vandløb med et miljømål udarbejdes efter regulativtypen teoretisk skikkelsesregulativ
- Samtlige vandløb uden et miljømål og uden økologisk potentiale udarbejdes efter regulativtypen geometrisk skikkelsesregulativ

Der er QH regulativer i de større vandløb Lerkenfeld Å, Vidkær Å, Trend Å og Ørndrup Tværbæk.

På samme møde blev forskellige grødeskæringsmetoder omtalt ud fra Vejledning om grødeskæring i danske vandløb af 25. december 2017 fra Miljø - og Fødevarerministeriet:

- Fuldeskæring – anvendes primært i vandløb, hvor formålet med grødeskæringen primært er afledning af vand.
- Skånsom grødeskæring – anvendes primært i forbindelse med gennemgangen af vandløbene, hvor der foretages grødeskæring i en smal strømmende, dog kun på de strækninger, hvor der ikke allerede findes en åben strømmende skæres
- Strømmendeskæring – anvendes i de vandløb, hvor man kan se, at det strømmende vand samler sig i en bane
- Selektiv grødeskæring og kombineret strømmendeskæring – anvendes primært i vandløb, hvor man kan se at det strømmende vand samler sig i flere strømrender. Selektiv grødeskæring kræver et godt kendskab til planterne i vandløbene.

De første tre regulativer

Siden 2014 er ca. 120 km af de offentlige vandløb blevet opmålt, og forvaltningen præsenterede på mødet den 30. april 2018 de første udkast til vandløbsregulativ for Dybelgrøften og Tilløb til Dybelgrøften, Elkangårdsgrøften og Tilløb til Elkangårdsgrøften, samt Smak Mølle Å.

Regulativerne har været i høring hos alle bredejere og klageberettigede organisationer i perioden den 23. august til den 18. oktober 2018.

Forvaltningen har modtaget bemærkninger til regulativerne fra Vesthimmerlands ålaug og Danmarks Naturfredningsforening. Forvaltningen har afholdt møde med begge parter, men da referatet af møderne endnu ikke er godkendt, så fremlægges resultatet af møderne først på et udvalgs møde primo 2019 samtidig med, at udvalget skal endelig vedtage de 3 regulativer sammen med 19 regulativer for oplandet til Lerkenfeld Å og Stistrup Møllebæk.

De næste 19 regulativer

De næste 19 regulativer i rækken vedrører vandløbene i oplandet til Lerkenfeld Å og Stistrup Møllebæk, svarende til 72,5 km vandløb.

Lerkenfeld Å systemet

- Lerkenfeld å
- Afløbsgrøft fra Gedsted
- Mejeribækken
- Lilleåen
- Bygum bæk
- Troelsbæk
- Østerbløde bæk
- Svingelbjerg bæk
- Mejlsigbækken
- Mejlstrup bæk
- Skelgrøft fra Østrup
- Kastkær bæk Vest
- Odderbæk
- Afløb fra Gislum Enge

Stistrup Møllebæk systemet

- Stistrup Møllebæk
- Stensbækken
- Skelgrøften
- Afløbsgrøft fra Foulum
- Lillemølle bæk

I gældende regulativ for Lerkenfeld Å er der en delstrækning med et QH regulativ og en delstrækning med et teoretisk skikkelsesregulativ.

Administrationen foreslår at ændre delstrækningen med QH regulativ til teoretisk skikkelse, så hele strækningen er med regulativtypen teoretisk skikkelse.

Ved at ændre regulativtypen til teoretisk skikkelse sikres at vandløbet kan udvikles naturligt og antage en vilkårlig skikkelse så længe at vandløbet har samme vandføringsevne som det faste geometriske skikkelsesregulativ.

Med regulativtypen teoretisk skikkelse har bredejerne krav på oprensning hvis det beregnede vandspejl på en strækning ligger mere end 10 cm over det beregnede vandspejl for den teoretiske skikkelse. I Lerkenfeld Å dog 20 cm over det beregnede vandspejl for at tilgodese vandmiljøet og Natura 2000 området.

Med regulativtypen fast geometrisk skikkelse har bredejerne krav på oprensning hvis vandløbsbunden på en strækning ligger 10 cm over den fastlagte regulativmæssige bundkote.

Erfaringer viser, at der forventes mere behov for oprensning i vandløb med regulativtypen geometrisk skikkelse og mindre behov for oprensning i vandløb med regulativtypen teoretisk skikkelse. Dette skyldes ikke så meget, om man vælger den ene eller anden type men mere, at vandløb med teoretisk skikkelse ofte har et mere naturligt slynget forløb, hvilket giver mindre erosionspres på siderne af vandløbet.

Generelt for vandløbene er, at de faktiske afvandingsmæssige forhold er bedre end gældende regulativer foreskriver.

Administrationen forventer ved at vælge regulativtypen teoretisk skikkelse at skabe forbedrede fysiske forhold i vandløbene, således at de faktiske forhold bringes i overensstemmelse med de regulativmæssige forhold.

Ovenstående betyder bl.a. at de afvandingsmæssige forhold stort set er uændret i forhold til gældende regulativer for regulativforslagene for vandløbene i oplandet til Lerkenfeld Å og Stistrup Møllebæk.

Vandløbene er meget forskellige og valg af grødeskæringsmetode for de enkelte vandløb er valgt ud fra forvaltningens - og åmændenes erfaringer med grødeskæringen.

Nogle af vandløbene grødeskæres i gældende regulativ 1. gang og andre 2. gange.

Ved sidste grødeskæring skæres grøden i gældende regulativ generelt ud i fuld vedligeholdelsesbredde.

Uanset om vandløbene grødeskæres 1. gang eller flere gange, så foreslår forvaltningen enten at grødeskæringsbredden reduceres eller at der efterlades 20 % mere grøde ved sidste grødeskæring for at skabe et bedre miljø i vandløbet, så der er bedre mulighed for at miljømålene i vanplanen kan nås.

Kantskæring foregår i alle vandløb og i forbindelse med sidste grødeskæring

Regulativerne er bl.a. udarbejdet på baggrund af det fastlagte miljømål, som fremgår af gældende vandområdeplan for 1.2 Limfjorden, Vandområdedistrikt Jylland og Fyn 2015 - 2021.

For vandløbene Lerkenfeld Å, Afløbsgrøft fra Gedsted, Mejeribækken, Troelsbæk, Mejlsigbæk, og Svingelbjerg bæk gælder, at de er omfattet af fredning, jv. ”Afgørelser – Reg. Nr. 05799.00 vedrørende Lerkenfeld Ådal” af Overfredningsnævnet 29-12-1978 – i det videre kaldet Fredningen for Lerkenfeld Å. Formålet med fredningen er at sikre uregulerede åløb og ådal af hensyn til geologiske, landskabelig og kulturhistorisk interesse.

Fredningen for Lerkenfeld Å forventes ikke at blive påvirket af regulativforslagene. Grødeskæringsmetoderne forventes ligefrem at tilgodese en af formålene med fredningen – ureguleret åløb – ved formændringer af Lerkenfeld Å i retning af et mere slynget vandløb.

For vandløbene Lerkenfeld Å, Afløbsgrøft fra Gedsted, Mejeribækken, Troelsbæk, Mejlsigbæk, og Svingelbjerg bæk gælder, at de er omfattet af Natura 2000 nr. 30, som vedrører Habitatområde nr. 30 for Lovns Bredning, Hjærbæk Fjord og Skals Ådal - i det videre kaldet Natura 2000 området for Lerkenfeld Å. Formålet med Natura 2000 områder er at sikre bevaringstilstanden af udpegningsgrundlagets naturtyper og arter.

En mindre vandstandsstigning forventes ikke at påvirke negativt for Natura 2000 området for Lerkenfeld Å og de naturtyper og de arter, der er listet i udpegningsgrundlaget for Natura 2000 området for Lerkenfeld Å.

I Natura 2000 området forventes forslaget til gengæld at være til gunst for bevaringstilstanden af en stor del af udpegningsgrundlaget for naturtyper og arter.

På bilag 1 er vandløbene nærmere beskrevet, og der er nærmere redegjort for konsekvenserne af de 19 regulativforslag i forhold til gældende regulativer.

Regulativforslagene for oplandet til Lerkenfeld Å og Stistrup Møllebæk vil blive forelagt Grønt Råd til orientering på rådets møde primo 2019.

Nye vandløbsregulativer skal i henhold til lovbekendtgørelse nr. 919 af 27. juni 2016 i offentlig høring i 8 uger. Efter høringen vil eventuelle indsigelser og ændringsforslag blive behandlet.

Regulativerne vil derefter blive forelagt TMU til endelig vedtagelse og offentliggjort med 4 ugers klagefrist.

I de vandløb, hvor der sker ændringer af skikkelsen i regulativforslagene i forbindelse med en aktiv menneskelig handling, skal behandles som en reguleringssag efter bekendtgørelse om vandløbsregulering og – restaurering m.v. og behandles efter Naturbeskyttelsesloven.

De vandløb, som ligger indenfor Fredningen for Lerkenfeld Å skal forslagene til regulativer tillige sendes i høring hos Overfredningsnævnet.

Forvaltningen anbefaler, at udvalget godkender, at de 19 regulativudkast for vandløbene i oplandet til Lerkenfeld Å og Stistrup Møllebæk sendes i offentlig høring.

Lovgrundlag

Vandløbsloven

Miljømålsloven og Bekendtgørelse nr. 795 af 24. juni 2016 om miljømål for overfladevandsområder og grundvandsforekomster

Bekendtgørelse nr. 919 af 27. juni 2016 om regulativer for offentlige vandløb

Cirkulære nr. 21 af 26. februar 1985 og cirkulære af 20. juli 1984, som beskriver kravene til indholdet i regulativerne

Bekendtgørelse af lov om Naturbeskyttelse af 3. september 2018.

Bekendtgørelse om vandløbsregulering og – restaurering m.v. af 27. juni 2016.

Sagen afgøres i

Teknik- og Miljøudvalget

Økonomi

De 19 regulativudkast er udarbejdet af rådgiver Orbicon og udgiften til udarbejdelse af de 19 regulativudkast er afholdt på driftsbudgettet for vandløbsvæsnet.

Administrationen indstiller

- at regulativudkast for vandløbene i oplandet til Lerkenfeld Å og Stistrup Møllebæk foreløbig godkendes og sendes i offentlig høring.

Beslutning

Fraværende: Niels Krebs Hansen

Administrationens indstilling godkendt.

Bilag

Beskrivelse af - og konsekvenserne af de 19 regulativforslag i forhold til gældende regulativer

Udkast til vandløbsregulativ for Lillemølle bæk

Udkast til vandløbsregulativ for Afløbsgrøft fra Foulum

Udkast til vandløbsregulativ for Skelgrøften

Udkast til vandløbsregulativ for Stensbækken

Udkast til vandløbsregulativ for Stistrup Møllebæk

Udkast til vandløbsregulativ for Afløb fra Gislum Enge

Udkast til vandløbsregulativ for Oddebæk

Udkast til vandløbsregulativ for Kastkær bæk vest

Udkast til vandløbsregulativ for Skelgrøft fra Østrup

Udkast til vandløbsregulativ for Mejlstrup bæk

Udkast til vandløbsregulativ for Mejlsigbækken

Udkast til vandløbsregulativ for Svingelbjerg bæk

Udkast til vandløbsregulativ for Østerbløde bæk

Udkast til vandløbsregulativ for Troelsbæk

Udkast til vandløbsregulativ for Bygum bæk

Udkast til vandløbsregulativ for Lilleåen

Udkast til vandløbsregulativ for Mejeribækken

Udkast til vandløbsregulativ for Afløbsgrøft fra Gedsted

Udkast til vandløbsregulativ for Lerkenfeld Å

Punkt 212: Tillæg nr. 23 til spildevandsplan 2012-2020 - Afvanding i Aars sydvest

06.00.05-P00-1-18

Punktoplysninger

Sagsnr.: 06.00.05-P00-1-18

Sagsbeh.: Lise Buchreitz

Baggrund

Forvaltningen har udarbejdet et forslag til tillæg til Spildevandsplan 2012-2020 for Vesthimmerlands Kommune. Ved vedtagelse af tillægget fastlægges ledningstracéet og placering af forsinkelsesbassiner til fremtidig udvidelse af kloaknettet i det sydvestlige Aars.

Sagsfremstilling

Med dette tillæg ønskes der lavet en helhedsplan for håndtering af regn- og spildevand i det sydvestlige Aars, som fremtidige udstykninger i området kan aflede til. Planen fastlægger tracéerne for ledningerne og udlægger desuden arealer til 2 regnvandsbassiner, der forsinker regnvandet inden det udledes til Herredsbækken og Halkær Å. Vandløbene er i forvejen belastede med vand ved større regnhændelser, hvorfor der i dette tillæg tages højde for, at vandet skal forsinkes meget. I området er der desuden meget beskyttet natur, som ikke må påvirkes af bassinerne.

Der er desuden foretaget en screening af planen i henhold til § 10 i Lov om miljøvurdering af planer og programmer og konkrete projekter. Vesthimmerlands Kommune vurderer, at en egentlig miljøvurdering af planen ikke er nødvendig.

Det forventes afholdt ekstraordinært Teknik- og Miljøudvalgsmøde og Økonomiudvalgsmøde i januar 2019 efter høringsperiodens afslutning med henblik på, at sagen behandles af Byrådet den 24. januar 2019.

Lovgrundlag

Miljøbeskyttelseslovens § 32 og spildevandsbekendtgørelsens §§5-7.

Sagen afgøres i

Teknik- og Miljøudvalget

Økonomi

Udgiftsneutral

Administrationen indstiller

- at forslaget godkendes til udsendelse i offentlig høring i 8 uger.

Beslutning

Fraværende: Niels Krebs Hansen

Administrationens indstilling godkendt.

Bilag

Forslag tillæg nr. 23 til spildevandsplan 2012-2020

Punkt 213: Byggemodning Galgehøj Etape 2, samt etablering af afledningstracéet og placering af forsinkelsesbassiner

13.06.04-P20-1-18

Punktoplysninger

Sagsnr.: 13.06.04-P20-1-18

Sagsbeh.: Michael Elgaard Mortensen

Baggrund

Tillæg nr. 23 for spildevandsplan 2012-2020 for Vesthimmerlands Kommune forventes sendt i offentlig høring, jf. forrige dagsordenspunkt.

Tillægget fastlægger ledningstracéet og placering af forsinkelsesbassiner til fremtidig udvidelse af kloaknettet i det sydvestlige Aars.

Sagsfremstilling

Vedlagt er tidsplan for etablering af afledningstracéet, placering af forsinkelsesbassiner og etablering af byggemodningen.

Tidsplan for etablering af afledningstracéet og placering af forsinkelsesbassiner

Etablering af afledningstracéet og placering af forsinkelsesbassiner vil være færdige i august 2020, hvorefter byggede ejendomme vil kunne tilsluttes.

Tidsplanen, der er udarbejdet af MOE rådgivende ingeniørvirksomhed, er vedlagt og forvaltningen og Vesthimmerlands Forsyning vurderer, at tidsplanen kan optimeres, og at der kan indhentes 4 måneder, så etableringen kan være færdig i april 2020. Dette forudsætter, at

- lodsejerforhandlingerne fremrykkes, således at de igangsættes i høringsperioden og afsluttes ultimo januar 2019, og at
- forundersøgelser og myndighedsbehandlinger sker sideløbende hermed, således,

at detailprojekteringen af ledningsanlæg og bassiner kan igangsættes primo februar 2019.

Endvidere forudsættes at perioden indtil opstart kan forkortes med 1 måned, således at etableringen kan være færdig i april 2020.

Tidsplan for byggemodning

Etableringen forløber fra november 2018 til juni 2019, hvor asfaltering og slidlag færdiggøres.

Byggemodningen er således etableret ca. 1 år før regnvand og spildevand kan ledes bort fra udstykningen, og det giver i sig selv en række udfordringer.

Der er p.t. 7 personer, der har ytret ønske om køb af grund på Galgehøj etape 2 og administrativt vurderes det, at der bør etableres en midlertidig løsning indtil afledning af regnvand og spildevand kan ske via afledningstracéet, der er færdige i april 2020.

Midlertidig løsning for afledning af regnvand og spildevand

MOE rådgivende ingeniørvirksomhed har på foranledning af Vesthimmerlands Kommune udarbejdet vedlagte notat, der beskriver en mulighed for interims håndtering af regn- og spildevand.

- Regnvandshåndteringen forudsætter blandt andet, at den endelige etablering af belægning med asfalt udsættes til efter, at den permanente afledning er etableret.
- Spildevandshåndteringen forudsætter blandt andet, at der etableres en samletank, der tømmes løbende med slamsuger.

Økonomisk er den midlertidige løsning bekostelig med etableringsudgifter og løbende driftsudgifter på mellem 375.000 kr. og 495.000 kr. – alt efter om der etableres for 5 eller 10 grunde.

Udgiften vil kunne pålægges udstykningen og indgår således i udstykningens samlede udgifter.

Bevillinger

I Økonomiudvalgets behandling den 14. november 2018 pkt. 312 Galgehøj – Byggemodning indstillede udvalget til byrådet følgende bevillinger:

- at der til byggemodning Galgehøj meddeles tillæg på 2.525.000 kr. til anlægsudgiftbevilling, sådan at den herefter i alt udgør 19.855.000 kr.
- at der til byggemodning Galgehøj meddeles tillæg på 5.777.000 kr. til anlægsindtægtsbevilling, sådan at den herefter i alt udgør 25.462.000 kr.
- at netto merindtægten på 3.252.000 kr. finansieres af jordforsyning boligformål, hvor rådighedsbeløbet samtidigt frigives.

Udgiften til den midlertidige løsning vil således reducere de samlede indtægter fra 25.462.000 kr. til 24.977.000 kr. for løsningen med etablering for 10 byggegrunde, herefter vil udstykningen ”overskud” udgøre 5.122.000 kr.

Lovgrundlag

Bevillingsregler for kommuner.

Regulativ for økonomistyring i Vesthimmerlands Kommune

Sagen afgøres i

Byrådet via Økonomiudvalget og Teknik- og Miljøudvalget.

Økonomi

Den midlertidige løsning koster 495.000 kr., der indgår i byggemodningen samlede udgifter, jf. afsnittet bevillinger.

Administrationen indstiller

- at tidsplanen for etablering af afledningstracéet og placering af forsinkelsesbassiner fremskyndes/optimeres, således at etableringen er færdig i april 2020,
- at den midlertidige løsning for afledning af regnvand og spildevand etableres og
- at udgiften til den midlertidige løsning på 495.000 kr. finansieres af udstykningens overskud med 495.000 kr.

Beslutning

Fraværende: Niels Krebs Hansen

Administrationens indstilling anbefales godkendt med bemærkning om, at det er en forudsætning for tidsplan og budget, at erhvervelse af jord kan ske på frivillig basis og ikke skal afvente ekspropriering, samt at der ikke forekommer væsentlige arkæologiske fund.

Bilag

Overordnet tidsplan Aars Vest rev. 1.pdf

Galgehøj vurdering af konsekvens ved salg af grunde inden mulighed for a....pdf

Punkt 214: Registrering af besøg på genbrugspladser

07.17.00-S29-3-18

Punktoplysninger

Sagsnr.:07.17.00-S29-3-18

Sagsbeh.:Per Larsen og Jeanette Aas

Baggrund

Renovest A/S indstiller at der indkøbes et system til genkendelse af nummerplader og tilhørende bom til kommunens 4 genbrugspladser.

Sagsfremstilling

Renovest A/S's bestyrelse har på møde den 22. oktober 2018 godkendt, at der overfor kommunen indstilles etableret et system med nummerpladegenkendelse på kommunens genbrugspladser.

Fordelene ved systemet er, at Renovest nemt og hurtigt får:

- automatisk trafiktælling, med registrering af alle biler
- fordelingen mellem besøg pr. måned, dag og pr. time
- populære tidspunkter for besøg via statistikmodul
- fordelingen mellem private og erhverv
- fordeling af postnumre
- fordeling af gulplader med CVR-nr, P-nr, adresse, navn osv.

og videre at

- pladsmanden får advis, hvis han skal være opmærksom på en konkret kunde
- pladsmanden skal bruge mindre tid på kontrol og kan bruge mere tid på service og rådgivning
- private fra andre kommuner registreres, så de fremover eventuelt kan nægtes adgang
- overvågning medfølger, hvilket vil være nødvendig, hvis der ønskes døgnåbne genbrugspladser
- virksomheder fra andre kommuner registreres, så de fremover kan nægtes adgang, med mindre de er registreret og tilmeldt i systemet.
- erhvervskunder kan følge deres indkørsler, betalinger, transaktioner og se dokumentation for deres kørsel (kundeclub)

Endelig kan systemet sættes op til at danne faktureringsgrundlag, hvilket vil være en stor fordel, hvis det senere besluttes, at erhverv skal betale pr. besøg istedet for de nuværende vignetter og klippekort. Dette spørgsmål behandles på kommende møde i udvalget, herunder forslag til en eventuel ny gebyrmodel. I den forbindelse bør indhentes input fra Renovest.

Ved valg af og investering i et registreringssystem skal bemærkes, at Regeringen i sit Forsyningsstrategi-udspil har foreslået, at kommunerne ikke må håndtere nogen former for erhvervsaffald. Regeringens forsyningsstrategi er endnu ikke godkendt, og det forventes først at ske i 2019 efter det kommende folketingsvalg. Hvis Forsyningsstrategien endelig vedtages uden ændringer, betyder det, at virksomheder ikke længere må komme på de kommunale genbrugspladser. Der bør derfor ikke alene vælges løsning ud fra, hvordan erhverv registreres på genbrugspladsen, men ud fra, hvordan borgerne bedst serviceres på langt sigt.

Kort om nummerpladegenkendelsesystemet:

Når bilen ankommer til bommen på genbrugspladsen, aflæses nummerpladen og bommen vil gå op, medmindre der er lagt en spærring ind på det pågældende køretøj - eksempelvis ved et ikke tilmeldt køretøj fra en virksomhed. Spoler i vejen registrer køretøjets størrelse og længde og dermed eventuelt påhæng.

Systemet kan opsættes til, at bilens fører ved ankomst skal angive, hvorvidt det drejer sig om erhvervsaffald eller husholdningsaffald. Hvis det drejer sig om erhvervsaffald, kan systemet sættes op til, at der dannes en efterfølgende faktura til virksomheden.

Virksomheder afregning for aflevering af farligt affald og asbestaffald vil fortsat skulle ske særskilt.

Lovgrundlag

Affaldsbekendtgørelsen nr. 1309 af 18. december 2012

Sagen afgøres i

Teknik- og Miljøudvalget

Økonomi

Udgifterne til etablering af et nummergenkendelsessystem på de 4 genbrugspladser er af Renovest – på baggrund af indhentede tilbud – anslået til 652.000 kr. Renovest har optaget investeringen i sit 2019-budget med afskrivning over 8 år.

De årlige driftsomkostninger inkl. afskrivninger, hostingaftale, serviceaftale osv. er beregnet til ca. 148.300 kr. Disse omkostninger forudsættes indregnet i gebyrerne for brug af genbrugsplads. For en husstand vil det betyde en takststigning på ca. 10 kr. pr. år.

Bemærkes skal, at en eventuel senere ændring af erhvervs betaling for brug af genbrugsplads fra nuværende vignette/abonnement til betaling pr. besøg medfører, at det ikke længere er obligatorisk at foretage årlige brugerundersøgelser. Dette vil frigøre Renovest for omkostninger på netto ca. 90.000 kr. årligt, når der samtidigt tages højde for omkostninger til fakturering.

Administrationen indstiller

- at Renovest etablerer et system til registrering og administration af husholdningers og virksomheders brug af genbrugspladserne baseret på nummerpladegenkendelse og med opsætning af bom ved indgangen
- at Renovest udarbejder forslag til gebyrmodel for erhvervs betaling pr. besøg

Beslutning

Fraværende: Niels Krebs Hansen

Administrationens indstilling godkendt.

Punkt 215: Licitation på flytning af boldbaner i Løgstør

04.00.00-G01-37-18

Punktoplysninger

Sagsnr.:

Sagsbeh.:

Baggrund

I forbindelse med budgetlægningen for budget 2018, havde Kultur og Fritidsudvalget et budgetønske på kr. 11.150.000 til flytning af boldbaner til Lanternen i Løgstør.

Med godkendelsen af budgetforliget 2018, blev der bevilliget kr. 9 mill. fordelt med 3 mill i 2018, 4 mill i 2019 og 2 mill i 2020, til flytning af boldbanerne.

For at effektivere beslutningen blev der primo 2018 igangsat udarbejdelse en lokalplan, igangsat støjberegninger og arkæologiske undersøgelser.

Parallelt hermed blev der i samarbejde med en brugergruppe, Løgstør Skole samt COWI påbegyndt en detailplanlægning af etablering af boldbanerne. Under denne fase er der blevet foretaget en granskning og risikovurdering af det oprindelige projekt, hvorunder der er fremkommet problemstillinger og følgeudgifter, som der ikke var taget højde for i det projekt der blev behandlet i forbindelse med budgetforliget for 2018.

Konkret drejer det sig om en membran under kunststofbanen, arkæologiske undersøgelser og en forurening under og ved bygningerne fra den tidligere rideklub.

Arbejdet blev udbudt i en indbudt licitation med fire tilbudsgivere indenfor lokalområdet og en udenfor. Licitationen blev afholdt den 29. august 2018 kl. 10:00, og alle fem indbudte afgav tilbud.

Sagsfremstilling

Grundlaget for udbuddet var lokalplanens oversigtstegning over baneanlægget, dog således at belysning, materielskur og overdækket tribune var bygherreleverancer.

Laveste pris var på kr. 10.776.652 hvortil skulle lægges bygherreleverancerne, arkæologien, forureningen, projektering og tilsyn samt uforudsete udgifter (COWI's anbefaling 25% af entreprisens summen), således at det samlede budget lød på kr. 14.990.000.

På denne baggrund er der afholdt flere møder med repræsentanter fra Løgstør idrætsforening, der efter et bestyrelsesmøde meldte tilbage, at man i forhold til det oprindelige projekt kunne acceptere følgende:

- Der fjernes en 11 mands græsbane, tilbage bliver 1,5 kunstgræsbane, 1 opvisningsbane, fire 11 mands baner.
- P-pladsen fjernes, og stier reduceres til det absolutte minimum.
- Lamelhegn ændres til trådhegn.

- Foreslår, at der afsættes 550.000 til materialeskur, tribune og rækværk om opvisningsbanen. Foreningen ønsker at lave en aftale hvor beløbet udbetales til materialer og selve arbejdet udføres som frivilligt arbejde.

Forvaltningen har bedt COWI beregne en reduktion i projektet der sikrer at arbejdet kan udføres for kr. 9.000.000, dette indebærer:

- Der fjernes to 11 mands græsbaner samt ½ kunststofbane. Tilbage bliver 1 kunststofbane, 1 opvisningsbane, tre 11 mands baner.
- Parkeringsarealet fjernes (kræver dispensation fra lokalplanen)
- Flisebelægningen reduceres til absolut minimum.
- Lamelhegnet udskiftes til trådhegn.

PGA usikkerheden i jordberegningerne anbefaler COWI at der afsættes minimum 15% af entreprisensummen (ca. 1 mill.) til uforudsete udgifter.

Ifølge udbudsloven kan en entreprise ikke, undtagen i særlige tilfælde, reduceres med mere end +/- 15%. Forvaltningen har fået foretaget en juridisk vurdering af en evt. reduktion på 40 – 45 % i entreprisensummen, og har fået det klare juridiske svar, at udbudet skal annulleres.

Forvaltningen bemærker, at nuværende baneanlæg i Løgstør udgør 5 3/4 11-mandsbaner heraf 1 opvisningsbane.

Lovgrundlag

Udbudsloven.

Sagen afgøres i

Kultur- og Fritidsudvalget.

Økonomi

Der er i budgetaftalen 2018 afsat kr. 9 mill fordelt med 3 mill i 2018, 4 mill i 2019 og 2 mill i 2020.

Administrationen indstiller,

- at udbuddet annulleres,
- at forvaltningen sammen med foreningen forsøger at finde en løsning der kan holdes indenfor budgetrammen og
- at der udbydes igen, når der er et nyt konkret projekt, som kan holdes indenfor budgetrammen.

Kultur- og Fritidsudvalget, 23. oktober 2018, pkt. 128:

Fraværende: Ingen

Administrationens indstilling godkendt med bemærkning om, at projektet skal sendes i omvendt licitation. Det anbefales endvidere overfor Teknik og Miljø udvalget, at det bør vurderes om parkeringspladser kan udgå af projektet. Økonomiudvalget anmodes om, at fjernelse af forurnet jord finansieres udenfor entreprisensummen på 9 mio. kr.

Supplerende sagsfremstilling til Teknik- og Miljøudvalget:

I henhold til spørgsmålet om hvorvidt det er muligt at lade p-pladserne udgå af projektet "Flytning af boldbaner Løgstør" er der udarbejdet følgende supplerende sagsfremstilling:

- Det vil være muligt at dispensere fra lokalplan nr. 1079 ved at flytte p-pladserne over til arealet nord for vejen ved Lanternen.
- For at det kan realiseres i forhold til antal krævede p-pladser, vil gruspladsen og pladsen ved beachbanerne blive taget i brug.

Administrationen indstiller:

- at der dispenseres fra lokalplan nr. 1079 ved at flytte p-pladserne over til arealet nord for vejen ved Lanternen til gruspladsen og pladsen ved beachbanerne.

Beslutning

Fraværende: Niels Krebs Hansen

Administrationens indstilling til Teknik- og Miljøudvalget godkendt.

Bilag

Evalueringsnotat over de indkomne tilbud vedrørende boldbaner i Løgstør

Punkt 216: Plan- og Bæredygtighedsstrategi 2018 udsendes til høring

00.01.00-G01-1849-18

Punktoplysninger

Sagsnr.: 00.01.00_G01-1849-18

Sagsbeh.: Pia Munch Riisgaard

Baggrund

Plan- og Bæredygtighedsstrategi 2018 afløser den eksisterende Plan- og Bæredygtighedsstrategi 2015.

Byrådet skal i henhold til Planloven offentliggøre en planstrategi og en redegørelse for kommunens strategiske bidrag til en bæredygtig udvikling (Agenda 21) inden for første halvdel af Byrådets valgperiode.

Kommuneplanen gennemgik en fuldstændig revidering i 2018, og Byrådet har derfor tilkendegivet, at der kun er behov for at revidere kommuneplanen for udvalgte temaer, således at resten af kommuneplanen genvedtages uændret.

Sagsfremstilling

Plan- og Bæredygtighedsstrategi 2018 er udviklet med udgangspunkt i de strategiske drøftelser Byrådet har haft i foråret 2018. Intensionen har været, at skabe en Ledestjerne som samler mål, fundament og fokus for kommunens fremtid.

Plan- og Bæredygtighedsstrategien er bygget op omkring det overordnede mål "Vores Vesthimmerland 2022". Et mål der handler om at skabe et sted, hvor mennesker har lyst til at bo, fordi der er et fundament for det gode og rige liv med mange udfoldelsesmuligheder.

Strategien hviler på et fundament bestående af 4 hjørneste: Sund økonomi, Bæredygtighed, Kultur og Borgerinvolvering.

Med udgangspunkt i de 4 hjørneste har Byrådet valgt følgende tre fokusområder: Vores liv, Vores vækst og Vores børn og unge.

For hver af de tre fokusområder i strategien er beskrevet, udfordringer i Vesthimmerlands Kommune, handlinger vi gør - "Det gør vi", muligheder og Konkrete mål for 2022.

Strategien indeholder derudover et afsnit om "Et stærkt samarbejde i Nordjylland", der er udarbejdet i fællesskab med alle nordjyske kommuner og regionen. Det er ambitionen - bl.a. gennem dette overordnede samarbejde - at skabe vækst i hele regionen, så vi sammen kan få et stærkere Nordjylland.

Plan- og Bæredygtighedsstrategi 2018 forventes udsendt i offentlig høring i 8 uger fra 14. december 2018, hvorefter indkomne høringssvar vil blive forelagt Udvalg og Byråd, inden Strategien vedtages endeligt.

Processen foreslås således til :

Den 21. november 2018: Økonomiudvalget

Uge 48: Fagudvalg

Den 13. december 2018: Byråd

Den 14. december: Opstart af 8 ugers høringsfase

Herefter politisk behandling i marts 2019, hvor Plan- og Bæredygtighedsstrategien endelig godkendes.

Lovgrundlag

Planloven.

Sagen afgøres i

Byrådet via Økonomiudvalget, Teknik- og Miljøudvalget, Sundhedsudvalget, Beskæftigelsesudvalget, Børne- og Familieudvalget, Kultur- og Fritidsudvalget.

Økonomi

Udgiftsneutral.

Administrationen indstiller

Administrationen indstiller 21. november 2018, pkt. 347:

- at Plan- og Bæredygtighedsstrategi 2018 for Vesthimmerlands Kommune sendes til høring i fagudvalg inden offentlig høring i 8 uger.

Økonomiudvalget, 21. november 2018, pkt. 347:

Fraværende: Palle Jensen

Administrationens indstilling godkendt med en supplerende sagsfremstilling til fagudvalgende:

Supplerende sagsfremstilling til Plan- og Bæredygtighedsstrategien:

Ved høringen i fagudvalgene anmodes udvalgene om at forholde sig til følgende:

- Kan fagudvalget tilslutte sig indsatsområderne i forhold til kommunens overordnede udfordringer ?
- Dækker indsatsområderne de væsentlige udfordringer og prioriteringer, der er på udvalgets fagområde de kommende år ?
- Er der sammenhæng med de effektmål, der er udarbejdet i august 2018 i forbindelse med budgetprocessen for 2019 ?
- Er der forslag til, hvordan der budgetmæssigt kan arbejdes med indsatsområderne i forhold til de kommende års budgetlægning ?

Beslutning

Fraværende: Niels Krebs Hansen

Teknik- og Miljøudvalget vurderer, at realisering af indsatsområderne kun delvist kan opnås i forhold til de eksisterende budgetter.

Endvidere bør FN's relevante verdensmål i højere grad indarbejdes i strategien.

Teknik- og Miljøudvalget foreslår desuden, at der afholdes et halvdags temamøde, hvor den nærmere sammenhæng mellem de tidligere afholdte strategidrøftelser og Plan- og Bæredygtighedsstrategien belyses.

Bilag

Plan- og Bæredygtighedsstrategi.pdf

Punkt 217: Lukket:

01.11.34-K02-6-18

Punkt 218: Lukket:

01.11.34-K08-24-18

Punkt 219: Orientering - Planlægning - Lokalplan for 1. etape af erhvervsområdet Aars Øst

01.02.05-G01-140-18

Punkttoplysninger

Sagsnr.: 01.02.05-G01-140-18

Sagsbeh.: Sune Riis Østergaard

Baggrund

Økonomiudvalget besluttede på mødet den 11. maj 2016 at igangsætte udarbejdelse af kommuneplantillæg og lokalplan for den første del af erhvervsområdet "Aars Øst" med udgangspunkt i dispositionsplanen udviklet i 2014.

I forbindelse med revision af kommuneplanen i 2017 blev der udlagt et rammeområde, 1.E2.13, som udgør dele af den tidligere vedtagne lokalplanrænse. Administrationen har igangsat lokalplanlægning for dette område.

Sagsfremstilling

I forbindelse med afholdelse af fordebat i 2014 er der udarbejdet en dispositionsplan for hele området, jfr. bilag. Dispositionsplanen indeholder tre varianter for disponering af området, og det blev besluttet, at planlægningen af området skal ske med udgangspunkt i "Femte ben"-modellen, jfr. vedlagte dispositionsplan, side 18-19. "Femte ben" indebærer, at der skal ske vejtilførsel til området fra det femte ben i den nyetablerede rundkørsel i krydset Aggersundvej/Roldvej (omfartsvejen). Den overordnede disponering af området indebærer desuden, at der etableres en gennemgående vej gennem området. Ved en fuld udbygning af hele Aars Øst vil vejen i den i modsatte (nordlige) ende blive forbundet til Gl. Roldvej. Området er disponeret således, at de tunge virksomheder er beliggende inde midt på arealet, og at de ejendomme i området, som er beliggende yderst langs hhv. Aggersundvej og Roldvej, er tiltænkt "facadevirksomheder".

Af den gældende kommuneplanramme 1.E2.13 fremgår det, at rammeområdet er udlagt til egentligt erhvervsområde. I lokalplanen skal det præciseres hvilken typer af virksomheder, der kan placeres inden for området. Der lægges i dispositionsplanen op til, at de tunge erhvervsaktiviteter placeres inde midt på arealet. Disse arealer er imidlertid ikke omfattet af den udlagte kommuneplanramme. Dermed er der lagt op til, at denne lokalplan åbner mulighed for virksomheder, som ikke, eller som kun i mindre grad/nogen grad påvirker omgivelserne. Hensigten er at begrænse påvirkningen af de nærliggende boliger.

Det fremgår endvidere af dispositionsplanen, at grundstørrelserne i denne del af området varierer fra 0,7 ha til 1,4 ha. Administrationen forventer, at der i planlægningen vil blive lagt op til en stor fleksibilitet i grundstørrelser, således at grundene i området udstykkes efterhånden som de sælges, og med den grundstørrelse, som virksomheden efterspørger.

Store dele af Aars Øst, herunder det meste af det kommuneplanlagte område, er præget af naturinteresser. Administrationen finder det derfor nødvendigt at pege på nogle opmærksomhedspunkter og behov for yderligere undersøgelser. Der findes blandt andet et grundvandsbetinget naturområde af høj værdi med fredede arter. Idet en grundvandssænkning i området kan være betænkelig eller umulig, er det nødvendigt at få undersøgt den faktiske grundvandstand samt jordbundsforholdene på de omkringliggende arealer, således at det kan vurderes, hvilke konsekvenser det vil have for byggeri og anlæggelse af veje. Med henblik på dette vil der blive rekvireret ekstern bistand.

Lovgrundlag

Planloven, kap. 4, 5 og 6.

Sagen afgøres i

Teknik- og Miljøudvalget.

Økonomi

Udgiftsneutral.

Administrationen indstiller

- orienteringen tages til efterretning.

Beslutning

Fraværende: Niels Krebs Hansen

Henrik Dalgaard underrettede om mulig inhabilitet grundet ejerskab af areal inden for området. Teknik- og Miljøudvalget besluttede, at Henrik Dalgaard ikke var inhabil.

Orienteringen taget til efterretning.

Bilag

Dispositionsplan, Erhvervsområde Aars Øst

Kommuneplanrammer

Punkt 220: Orientering

00.01.10-G01-39-18

Punktoplysninger

Sagsnr.: 00.01.10-G01-39-18

Sagsbeh.: Ole Helk

Baggrund

-

Sagsfremstilling

Orientering fra administrationen vedrørende:

- Nordjyllands Trafikselskab
- Limfjordsrådet
- Vesthimmerlands Forsyning
- Vestergade, Aalestrup - præsentation
- Galgehøj etape 2 - tidsplan
- Lokalplan for sommerhusområde Illeris
- Godkendelsen af vindmøllerne på Thorup sletten er påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet.
- Coast 2 Coast.

Lovgrundlag

-

Sagen afgøres i

Teknik- og Miljøudvalget

Økonomi

-

Administrationen indstiller

- at orienteringerne tages til efterretning.

Beslutning

Fraværende: Niels Krebs Hansen

Nordjyllands Trafikselskab - udsat.

Limfjordsrådet - udsat.

Vesthimmerlands Forsyning - udsat.

Vestergade Aalestrup - der er lavet et oplæg til en totalrenovering af hovedgaden i forbindelse med gennemførelse af separatkloakering i 2020.

Galgehøj - behandlet i separat dagsordenspunkt.

Lokalplan for sommerhusområdet Illeris - der er administrativt igangsat lokalplan med henblik på at revidere bl.a. afstand til skel.

Godkendelse af vindmøller på Thorupsletten er påklaget.

Coast 2 Coast - udkast til miljørapport og interessentanalyse viser, at den belyste reduktion af indløbet ved Thyborøn vil give en reduktion af vandstanden ved Løgstør på ca. 8 cm i 2060.

Der blev endvidere orienteret om en håndhævelsessag (lukket orientering).

Orienteringerne blev taget til efterretning.